11062025-MAI-04_Layout 1 6/11/2025 1:57 AM Page 1

‘వేదిక’ పేజీ కోసం సమకాలీన అంశాలపై వ్యాసాలను ఈ చిరునామాకు పంపించండి. మీ వ్యాసం 700 పదాలకు మించకుండా ఉండాలి. చిరునామా: 8-2-603, 1/7,8,9 కృష్ణాపురం, రోడ్ నం.10, బంజారాహిల్స్, హైదరాబాద్-500034. e-mail: editpage@ntnews.com

న్యాయవ్యవస్థలో సంస్కరణలు

ప్రజలు తమకు న్యాయం కావాలన్నా లేదా తమకు జరిగిన అన్యాయాన్ని సరిదిద్దాలన్నా న్యాయవ్యవస్థను ఆశ్రయిస్తారు. ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థలో అంతటి కీలకపాత్ర పోషించే న్యాయ వ్యవస్థ కడిగిన ముత్యంలా స్వచ్ఛంగా ఉండాలి. ధర్మాసనాలను అధిష్ఠించే న్యాయమూర్తులు నిఖార్సైన నిజాయితీపరులై ఉండాలి. నిష్పక్షపాతంగా తీర్పులు చెప్పే నియమబద్ధులై ఉండాలి. అనుమానాలకు అతీతంగా సమున్నతంగా నిలవాలి. అప్పుడే న్యాయవ్యవస్థకు అర్థం, పరమార్థం. కానీ, కారణాలు ఏవైతేనేం కాలక్రమంలో కొన్ని అనౌచిత్యాలు దూరిపోయాయి. కొంత మకిలి వచ్చి చేరిందనేది నిర్వివాదాంశం. ఇక్కడ మనకు ప్రధానంగా కనిపించేవి రెండు అంశాలు. ఒకటి, ధనవ్యామోహం, రెండు పదవీ లాలస. వీటి గురించిన ఉదాహరణలు వెతికేందుకు మనం మరీ సుదూర గతంలోకి వెళ్లాల్సిన పని లేదు. ఢిల్లీ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి ఇంటి ఆవరణలో కాలిపోయిన నోట్ల కట్టల ఉదంతం ప్రస్తుతం సర్వోన్నత న్యాయస్థానం పరిశీలనలో ఉన్నది. కొంతకాలం క్రితం ఓ ప్రధాన న్యాయమూర్తి పదవీ విరమణ అనంతరం రాజ్యసభ సభ్యుడయ్యారు. ఓ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి రాజీనామా చేసిన రెండు రోజులకే కేంద్ర పాలకపక్షంలో చేరి ఎంపీగా గెలుపొందారు. వీటిని పూర్తిగా ఇటీవలి కాలపు వ్యవహారాలుగా చూడరాదు. సమీప గతంలో కొంత తీవ్రత పెరిగింది. సందేహాతీతంగా ఉండాల్సిన న్యాయమూర్తుల ప్రవర్తనను ఇలాంటి ఘటనలు ప్రశ్నార్థకం చేస్తున్నాయనడంలో సందేహం లేదు.

న్యాయవ్యవస్థ ఈ అపనమ్మకాలను తొలగించేందుకు కొన్ని చొరవలు చేపడుతున్నది. మాజీ సీజేఐ జస్టిస్ సంజీవ్ ఖన్నా తన పదవీకాలం చివరలో చేపట్టిన చర్యల గురించి ఈ సందర్భంగా ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాలి. న్యాయమూర్తులు తమ ఆస్తులను వెల్లడించాలని ఎప్పుడో చేసిన తీర్మానం దుమ్ము దులిపి ఆయన అమల్లోకి తెచ్చారు. పాక్షికంగానైనా జాబితా విడుదల అయ్యింది. మిగిలిన వివరాలు త్వరలో వెల్లడవుతాయనే హామీని ఆ జాబితాకు జతచేశారు కూడా. కాగా ఉన్నత న్యాయస్థానాల నియామకాలు, బదిలీలను పర్యవేక్షించే కొలీజియం వ్యవస్థపైనా పారదర్శకత లోపించిందనే విమర్శలు ఎదురవుతున్నాయి. న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని కాపాడేందుకు రూపొందించిన ఈ వ్యవస్థ విధివిధానాల గురించిన సమాచారాన్ని, ఎంపికలు జరిగిన తీరుతెన్నులను సుప్రీంకోర్టు వెల్లడించడం విశేషం. ఈ చొరవల నేపథ్యంలో ప్రస్తుత ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ బీఆర్ గవాయ్ సాహసోపేతంగా మరో అడుగు ముందుకువేశారు. రిటైరైన తర్వాత తాను ఎలాంటి పదవులు చేపట్టబోనని ఆయన ప్రతిజ్ఞ చేయడం ముదావహం. అంతేకాకుండా న్యాయమూర్తులు రాజకీయ పదవుల్లో చేరడమనేది వారి తీర్పులపై ‘ఇతర ప్రభావాల’ గురించిన అనుమానాలు కలిగిస్తుందని ఆయన కుండబద్దలు కొట్టినట్టు ప్రకటించారు కూడా.

ఇలా సర్వోన్నత న్యాయస్థానం పారదర్శకత దిశగా అడుగులు వేస్తుండటం ప్రశంసించదగ్గ విషయమే. అయితే ఇవి మాత్రమే న్యాయవ్యవస్థ సచ్ఛీలతకు నూరుశాతం హామీనిస్తాయని చెప్పలేం. ఆదర్శాలు అంతిమ ఫలితాలు సాధిస్తాయా? అనేది సమస్య. రిటైర్మెంట్ తర్వాత న్యాయమూర్తుల వ్యవహార సరళి గురించి రాజ్యాంగం ఏమీ చెప్పకపోవడమే దీనికి కారణం. మాజీ న్యాయమూర్తులు ఏ న్యాయస్థానం ముందూ న్యాయవాదిగా హాజరుకావొద్దని నిషేధించిన 124(7) అధికరణం వారు ప్రభుత్వ పదవులు చేపట్టవచ్చా, లేదా? అనే విషయమై ఏమీ చెప్పలేదు. ఈ సమస్యను ఆదిలోనే గుర్తించిన లా కమిషన్ తన 14వ నివేదిక (1958)లో న్యాయమూర్తులు ప్రభుత్వ పదవులు చేపట్టడంపై పూర్తి నిషేధం విధించాలని సిఫారసు చేసినప్పటికీ అది ఇప్పటిదాకా కార్యరూపం దాల్చలేదు. పోనీ రెండింటి మధ్య చట్టబద్ధంగా ‘సబబైన విరామం’ (కూలింగ్ ఆఫ్ పీరియడ్) ఏదైనా ఉందా? అంటే అది లేదు. ఈ సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కారంగా అమెరికాలో ఉన్నత న్యాయస్థానాల న్యాయమూర్తులు పూర్తి జీవితకాలం పదవిలో కొనసాగే సంప్రదాయం అమలవుతున్నది. మన దేశంలోనూ ఈ తరహా మార్పులు తీసుకురావాల్సిన ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉన్నది. అదే విధంగా తప్పు చేసిన న్యాయమూర్తులపై చర్యలు తీసుకునే విషయంలో పైస్థాయి, కింది స్థాయి వారి విషయంలో భారీగా తేడాలున్నాయి. స్థానిక న్యాయస్థానాల జడ్జీలపై చర్యలకు ఎలాంటి ఆటంకాలు లేనప్పటికీ ఉన్నత న్యాయస్థానాల జడ్జీలపై చర్య ఎంత సంక్లిష్టంగా ఉంటుందో మనకు ఇటీవలి కాలంలో ఢిల్లీ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి ఉదంతంతో మరోసారి అనుభవంలోకి వచ్చింది. ఈ సమస్యలన్నీ కూడా సంస్కరణల ఆవశ్యకతను ఎత్తిచూపుతున్నాయి. ఇందుకు న్యాయవ్యవస్థ, శాసనవ్యవస్థ సమన్వయంతో వ్యవహరించాలి. న్యాయవ్యవస్థ విశ్వసనీయత పెంచేందుకు చీఫ్ జస్టిస్ గవాయ్ తొలి అడుగు వేయడం అభినందనీయం.

వికృతానందం కోసమే విచారణ

కాలం కటువుగా, నిర్దయగా ఉంటుందనిపిస్తుంది చాలాసార్లు! యేసు క్రీస్తు, మోహన్‌దాస్ కరమ్‌చంద్ గాంధీ లాంటి వారిని సమకాలీన చరిత్ర అవమానించడం ఎంతటి అన్యాయం? ఆ మహనీయులు చెప్పిన, చేసిన మహత్కార్యాలకు వారిని నెత్తిన పెట్టుకొని పూజించాలి కదా! వర్తమానం కంటే భవిష్యత్తు కొంచెం ఉదారంగా ఉండటం కారణంగా క్రీస్తు, గాంధీ తదితరులు తమ తదనంతర కాలంలో వైతాళికులుగా వెలగడం సాంత్వన కలిగిస్తున్నది.

శ్రీశైల్ రెడ్డి పంజుగుల
90309 97371

అంతటి చారిత్రక అన్యాయానికి గురవుతున్నవారు తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధకుడు, స్వాప్నికుడు, రాజనీతిజ్ఞుడు కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు! ‘పదేండ్లలోనే తెలంగాణ అద్భుత ప్రగతి’ అని అంటాం కానీ, అది పదేండ్లలో జరిగింది కాదు. తెలంగాణకు జరుగుతున్న అన్యాయాల గురించి, తెలంగాణపై కుట్రల గురించి పెద్దాయన లోతైన అధ్యయనం 1990 దశకం నుంచే చేసిన్రు. ‘నీళ్లు-నిధులు-నియామకాలు’ సుందరంగా, ఆదిప్రాసయుతంగా ఉండటం వల్ల ఉద్యమ ట్యాగ్ లైన్ కాలేదు. తెలంగాణ ప్రయోజనాలు ఆయనకు తెలుసు కాబట్టి, పదిలంగా కాపాడటం చేతనవుతుంది కాబట్టి. తెలంగాణ స్టేక్ హోల్డర్లు అయిన వేలాదిమంది నిపుణులతో గంటలకొద్ది సమయం, లక్షలాది పేజీల మథనం చేసిన్రు. అనితర సాధ్యమైన నాయకత్వంతో తెలంగాణకు అమృతం పంచిన్రు, దరిమిలా ఉద్భవించిన గరళాన్ని తానే భరించిన్రు చంద్రశేఖరుడైన శివునిలా!

> పుట్టుక తప్ప, తెలంగాణతో ఎలాంటి ఆత్మికబంధమూ లేని రేవంత్ రెడ్డి అనే ఒక వ్యక్తి కేసీఆర్‌ను దోషిగా నిలబెట్టదలచుకున్నడు. విచారణ కోసం పిలిపిస్తున్నడు. ప్రజాప్రభుత్వాన్ని కూల్చబోయి పట్టపగలు దొరికిపోయిన మనిషి తన వ్యక్తిగత కక్ష కోసం ఉవ్విళ్లూరుతున్నడు.

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ఎంత మహత్తరమైనదో, తెలంగాణ ఎట్లా సస్యశ్యామలమైనదో జాతీయ, అంతర్జాతీయ సంస్థలు, ప్రజాక్షేత్రంలోని విశిష్ట వ్యక్తులు పలుమార్లు కీర్తించిన్రు. తెలంగాణ అంటే గుండెనిండా విద్వేషం ఉన్న ఆంధ్రజ్యోతి సైతం నాలుగురోజుల కింద రాసింది, ధాన్యం ఉత్పత్తిలో పంజాబ్‌ను తెలంగాణ దాటిపోయిందని. కాళేశ్వరం వివరాలన్నీ పబ్లిక్ డొమైన్‌లో ఉన్నయి. దానికి క్యాబినెట్ ఆమోదం ఉన్నదని ఘోష్ కమిషన్ ముందు నాటి ఆర్థిక మంత్రి, ఇప్పటి బీజేపీ ఎంపీ ఈటల రాజేందర్ కుండబద్దలు కొట్టిన్రు. హరీశ్‌రావు సాధికారికంగా, గణాంక సహితంగా, డాక్యుమెంట్‌యుతంగా కమిషన్ ముందు సత్యావిష్కారం చేసిన్రు. ఆ వివరాలు, వివరణల పట్ల ఘోష్ కమిషన్ సంతృప్తి చెందినట్టు వార్తలూ వస్తున్నయి. అయినా, కేసీఆర్ రావాల్సిందే, ఆయనను విచారించినమనే వికృతానందం పొందాల్సిందే అన్నది రేవంత్ పంతం. ఆయనే చెప్పుకొన్నట్టు సీఎం అయ్యిందే కక్షలు, కార్పణ్యాల కోసం; జనం కోసం కాదు కదా! మరింక రేవంత్ పంతం తమ పంతమని జనం ఎందుకు అనుకుంటరు? కేసీఆర్ మీద బురద జల్లే పాచిక ఎట్లా పారుతది?

సమైక్య పాలన, తెలంగాణ స్వయంపాలన, ఇప్పటి రేవంత్ పాలనాలేమి.. ఇవన్నీ ఊళ్లల్లో రచ్చబండల దగ్గర చర్చకు వస్తున్నయి. ‘సారు మల్లా రావాలె’ అంటున్నరు. అట్లా అంటున్నవారు బీఆర్ఎస్ వారు మాత్రమే కాదని ఇక్కడ ప్రత్యేకంగా చెప్పాల్సిన పని లేదు, చదువరులు అందరి అనుభవంలోనిదే! ఆర్థిక ఇబ్బందులు, పడిపోయిన జీవన ప్రమాణాలు, అడుగంటిన భవిష్యత్తు ఆశలు పేదలకు నిత్యానుభవంగా ఉన్నది. అందునా, మహిళలకు మరింతగా ఆ బాధ తెలుసు. ఇంటి కష్టాలు ఇల్లాలి కంటే ఎవరు ఎరుగుదురు? కాబట్టే, బూతుల రూపంలో ప్రజాగ్రహం వాట్సాప్‌లలో మీదాకా వస్తున్నది. అవన్నీ మహిళల నిరసనలే. వీటి ముందు రేవంత్ విన్యాసాలు నిలువవు, పాచికలు పారవు!

> పార్టీ ఓడిపోయిన తర్వాత ఒక టీవీ ఇంటర్వ్యూలో కేసీఆర్ ఇలా అన్నరు. ‘ఇప్పటికైనా, ఇప్పటికైనా పాలన మీద దృష్టి పెట్టండి. చిన్న వయసులో మీకు పెద్ద అవకాశం వచ్చింది. ప్రజలకు మేలు చేయండి’ అని. ఆ మహనీయుడు ఎక్కడ? ఆయన చావు కోరుకునే అల్పులెక్కడ!

‘పదహారు సంవత్సరాల సుదీర్ఘమైన పార్లమెంటరీ జీవితంలో నీతిబాహ్యమైన, చట్టవిరుద్ధమైన దోపిడీ చర్యలకు సంబంధించి అనేక విషయాలను మీ ముందుకు తీసుకురావడానికి శాయశక్తులా కృషి చేశాను. ఏ ఒక్కరూ ఏ విధంగానూ నన్ను బలపరచలేదు. నా అనుభవంలో ఇది బాతాఖానీ షాపు మాత్రమే! జనాన్ని కదిలిస్తే తప్ప, ప్రజలు తమంత తాముగా నిలబడటం నేర్చుకుంటేనే తప్ప మరో మార్గం లేదు’ అని 1969 మార్చి 16న శాసనసభ సభ్యత్వానికి రాజీనామా చేస్తూ అసెంబ్లీలో కామ్రేడ్ తరిమెల నాగిరెడ్డి అన్న మాటలివి!

> దురదృష్టవశాత్తూ ఇవి రేవంత్‌రెడ్డికి అర్థమయ్యే పరిస్థితి లేదు. ఇది కేవలం తెలివిడికి సంబంధించిన అంశం కాదు; ముఖ్యమంత్రి వ్యక్తిత్వం, ఆయన ప్రవర్తన, ఆయన ఫిలాసఫీ అలాంటిది! ఆయన రోల్ మోడల్స్, రోకలి మోడల్స్ వేరే! రాజ్యాంగబద్ధ పదవిలో ఉన్నానన్న సోయి ఆయనకు సంవత్సరం దాటినా రావడం లేదు.

ఈ ఏడాదిన్నరలో దాదాపు రూ.1,58,041 కోట్లు అప్పు చేసినమని రేవంత్ స్వయంగా అసెంబ్లీలో మొన్న మార్చి 15న ప్రకటించిన్రు. అయినా పూటగడవని పరిస్థితి. జీడీపీ పెంచుతదని ప్రచారం చేసుకున్న ఫ్రీ బస్సు ఇప్పుడు కాస్ట్‌లీగా మారింది. చెప్పా పెట్టకుండా 20 శాతం ధరలు పెంచింది ఆర్టీసీ. విద్యార్థుల పాస్‌లు 50 శాతం పెంచింది. తెలివిలేని నిర్ణయాలు, దుందుడుకు చర్యలతో హైదరాబాద్ ఇమేజ్ నాశనం అయ్యింది. తెలంగాణకు గుండెకాయ హైదరాబాద్ జనరేట్ చేసే ఆదాయం, రియల్‌ఎస్టేట్ ఢమాల్ అన్నది. హైడ్రా భయం పల్లెలకూ చేరింది. రిజిస్ట్రేషన్లు పడిపోయి మూడు నెలల్లో రూ.800 కోట్ల నష్టం వాటిల్లింది ఖజానాకు. రేవంత్‌రెడ్డి దావోస్, అమెరికా, యూకే పర్యటనలు విహారయాత్రలుగా మిగిలిపోయాయే గానీ, రాష్ర్టానికి ఒక్క పరిశ్రమ కూడా రాలేదు, ఒక్క పైసా అయినా రాలేదు. కొత్త కంపెనీల రిజిస్ట్రేషన్లు, కొత్త సంస్థల జోరు మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, కర్ణాటక, ఉత్తరప్రదేశ్, తమిళనాడు, రాజస్థాన్‌ల్లో ఊపందుకుంటుండగా, తెలంగాణలో చతికిలబడ్డట్టు కేంద్రప్రభుత్వ కార్పొరేట్ అఫైర్స్ మంత్రిత్వ శాఖ గణాంకాలు బయటపెట్టాయి.

> అసలే అరకొర ఆదాయం. అందులో కొంత అధిష్ఠానానికి, మరికొంత మంత్రుల ముఠాకు వంతులు వేయగా, ప్రజలకు విదిల్చడానికి మిగిలేది ఎంత? కాబట్టే క్షేత్రస్థాయిలో ప్రజల ఆందోళనలు. కేసీఆర్‌ను ఎన్ని తిట్టినా, పైసా అందకపోతే జనాల కడుపునిండుతదా? ఆగ్రహం ఆగుతదా? డైవర్షన్ పాలిటిక్స్ జనం ఆకలిని మాన్పుతదా? ఈ మాత్రం సోయి ఎందుకు ఉండదు పాలకులకు? వంద కిలోమీటర్ల దూరానికి సైతం హెలికాప్టర్లు వాడే మంత్రులు, అందాల పోటీల కోసం కోట్లాది రూపాయల దుబారా.. ఇవన్నీ ప్రజల పట్ల తీవ్ర పరిహాసం!

ఈ పాలన పట్ల ప్రజలకు ఒక స్పష్టమైన అవగాహన వచ్చింది. ప్రజాపాలన అని అధికారంలోకి వచ్చిన పార్టీ కార్యాలయం ముందు ఇనుపకంచెలు వచ్చినయి. ఓడిపోయిన పార్టీ కార్యాలయాన్ని జనాలు వెతుక్కొని వెళ్లి మరీ తమ బాధలు చెప్పుకొంటున్నారు. తెలంగాణ భవన్ ‘జనతా గ్యారేజీ’గా మారిపోయింది.

తెలంగాణ అంతటా పరచుకున్న కేసీఆర్ స్ఫూర్తిని ‘ఈ స్తంభంబునందు చూపగలవే చక్రిన్ గ్రక్కిన్’ అని నీలిగి సమసిపోయే దైత్యుని వలె రేవంత్‌రెడ్డి పొడసూపుతున్నడు. రేవంత్ అఘాయిత్యపు చర్యల పర్యవసానమే కేసీఆర్ విచారణ. మొదటే చెప్పినట్టు ఆ మహనీయునికి ఇది జీవితకాలంలో తారసపడిన అనేకానేక పరీక్షల్లో ఒక చిన్న పరీక్ష, తెలంగాణకు అవమానం. అయిననూ... చివరి మబ్బు విడిపోయి వెలుగులు చిమ్మడానికి ఇదొక అవకాశం. కేసీఆర్‌లోని వైతాళికుడు రాబోయే రోజుల్లో ప్రస్ఫుటమవడం అవశ్యం!

సత్యమేవ జయతే! జై తెలంగాణ!

ఆర్థిక వెలుగుల వెనుక అసలు నిజం

2025లో జపాన్‌ను దాటి నాలుగో అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా భారత్ అవతరిస్తుందని ఇటీవల ఐఎంఎఫ్ ప్రకటించింది. అయితే, ఈ అంచనా సగటు భారతీయుడి జీవన వాస్తవాలను కప్పిపుచ్చినప్పటికీ, దాన్ని విస్మరిస్తూ దేశంలోని ఓ వర్గం మీడియా సంబురాల్లో మునిగిపోయింది. భారత్ ఇప్పటికే జపాన్‌ను దాటేసిందని గతవారం నీతిఆయోగ్ సీఈవో బీవీఆర్ సుబ్రమణ్యన్ చేసిన వ్యాఖ్యలనూ కొన్ని చానళ్లు ఈ సందర్భంగా ఉటంకించాయి. అయితే, నీతి ఆయోగ్ సభ్యుడు అర్వింద్ వీరమణి సహా పలువురు ఆర్థిక నిపుణులు ఈ వాదనను తోసిపుచ్చారు.

గోబింద్ వీబీ

ఐఎంఎఫ్ అంచనా ప్రధాని మోదీ 2047 విజన్‌లో భాగమని పలు మీడియా సంస్థలు ఈ సందర్భంగా పేర్కొన్నాయి. అయితే, ఈ అంచనాపై అనుమానాలు వ్యక్తం చేసినవారిని కొన్ని చానళ్లు ఆపరేషన్ సిందూర్ తర్వాత కాల్పుల విరమణను ప్రశ్నించిన సంశయవాదులతో పోల్చాయి. ఈ సందర్భంగా ఒక వింత పోలిక కూడా తెరపైకి వచ్చింది. అదేమిటంటే.. ‘సంతోష సూచీలో భారత్ కంటే పాకిస్థాన్ మెరుగైన స్థానంలో ఉంది. ఎందుకంటే, ప్రతి విజయంపై అనుమానం వ్యక్తంచేసే, విమర్శించే వ్యక్తులు మన దేశంలో ఉన్నారు. కానీ, దాయాది దేశ ప్రజలు అలా కాదు. యుద్ధంలో ఓడినా వారు సంతోషంగా ఉంటారు’.ఐఎంఎఫ్ అంచనాను ప్రధాని ఆర్థిక విధానాలకు ఆపాదిస్తూ.. ‘మోదీ ఆర్థిక విధానం భారత్‌ను ముందుకు తీసుకెళ్తున్నది’ అని పలు మీడియా సంస్థలు శీర్షికలు వెలువరించాయి. కొంతమంది టీవీ యాంకర్లు ‘ఇది గొప్ప విజయం’ అని జబ్బలు చరుచుకున్నారు. ‘భారతదేశం సూపర్ పవర్’గా అవతరించిందని కూడా కొన్ని చానళ్లు ప్రసారం చేశాయి. అదీ చాలదన్నట్టు ‘జపాన్‌ను భారత్ ఓడించింది’ అని మరికొందరు దుందుడుకు టీవీ యాంకర్లు తీర్మానించేశారు. భారత్ సూపర్ పవర్‌గా అవతరిస్తున్నదని చెప్పేందుకు ఇది సూచిక అని పలు హిందీ పత్రికలు రాసేశాయి.

అయితే, చాలా తక్కువ మీడియా సంస్థలు మాత్రమే ఐఎంఎఫ్ ఏం చెప్పిందనే వాస్తవాన్ని ప్రజలకు వివరించే ప్రయత్నం చేశాయి. సగటు భారతీయుడి కోణంలో తలసరి ఆదాయం, మానవాభివృద్ధి సూచీ తదితర అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని వాస్తవాలను ప్రజల ముందుంచాయి. ఉదాహరణకు భారత్ తలసరి జీడీపీ ఇప్పటికీ 2,500 డాలర్లలోపు మాత్రమే. ప్రపంచ అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థలు కలిగిన దేశాల్లో ఇదే అత్యల్పం. మన దేశంలో శిశు మరణాల రేటు 24.5. అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థలు కలిగిన ఐదు దేశాల్లో ఇదే అత్యధికం. భారత్‌లో 93.3 శాతం ప్రజలు మాత్రమే స్వచ్ఛమైన నీటిని పొందగలుగుతున్నారు (ఇది కూడా అత్యల్పమే). దేశంలోని 78 శాతం మందికి మాత్రమే సురక్షితమైన పారిశుద్ధ్య వసతి అందుబాటులో ఉంది. సంతోష సూచీలో భారత్ 118వ స్థానంలో ఉంది. ఈ విషయంలో ఇతర టాప్ ఆర్థిక వ్యవస్థలు గల దేశాలతో పోలిస్తే భారత్ చాలా వెనుకబడి ఉన్నది.

2010 నుంచి 2023 వరకు భారత ప్రధాన ఆర్థిక సూచికలు తలసరి జీడీపీ, మానవాభివృద్ధి సూచీ, శిశు మరణాల రేటు తదితర అంశాల్లో ఇతర దేశాలతో పోల్చి చూస్తే విశ్లేషణలు ఇలా ఉన్నాయి. అయితే, ఇందులో వియత్నాం, కామెరూన్, సూడాన్ దేశాల వివరాలు కూడా ఉన్నాయి. ఎందుకంటే, 2010లో ఈ దేశాల తలసరి జీడీపీ భారత్‌తో సమానంగా ఉన్నది.

(న్యూస్‌లాండ్రీ సౌజన్యంతో..)

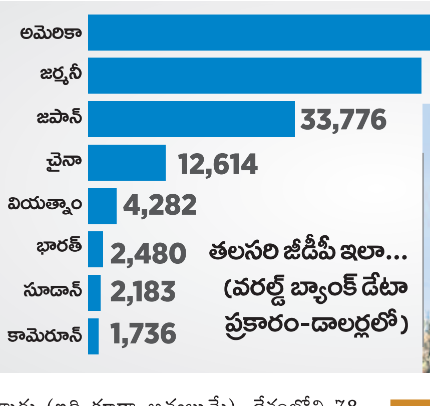

మానవాభివృద్ధి సూచీ

దేశం	సూడాన్	కామెరూన్	భారత్	వియత్నాం	చైనా	జపాన్	అమెరికా	జర్మనీ
2010	0.48	0.53	0.59	0.69	0.71	0.91	0.92	0.94
2023	0.51	0.59	0.69	0.77	0.8	0.93	0.94	0.96

శిశు మరణాల రేటు
(ప్రతి 1000 జననాలకు)

దేశం	2010	2023
కామెరూన్	64	41
సూడాన్	55	39
భారత్	47	25
వియత్నాం	17	14
చైనా	13	5
అమెరికా	6	6
జర్మనీ	4	3
జపాన్	2	2

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు.. కేసీఆర్ దార్శనికతకు తార్కాణం. ఆయన పట్టుదలకు, కార్యదక్షతకు కండ్ల ముందున్న సాక్ష్యం. తెలంగాణ ప్రజలపై, ముఖ్యంగా రైతులపై ఆయనకున్న ప్రేమకు నిలువెత్తు నిదర్శనం. కరువుతో అల్లాడి నెర్రెలు బారిన తెలంగాణ భూములకు జీవం పోసిన జీవనాడి కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు. కేసీఆర్ ఉక్కు సంకల్పం, ముందుచూపు లేకపోయి ఉంటే ఇంత భారీ ప్రాజెక్టు, అంత తక్కువ సమయంలో పూర్తికావడం వర్తమాన రాజకీయ పరిస్థితుల్లో అసాధ్యం.

కార్యదక్షునిపై కక్ష!

గోసుల శ్రీనివాస్ యాదవ్
98498 16817

కాళేశ్వరం నిర్మాణం వెనుక తెలంగాణ ప్రజల దాహార్తి ఉన్నది. వలస పాలనలో బీడుగా మారిన తెలంగాణ నేలతల్లి గుండె కోత ఉన్నది. వలస పాలకులు గోదావరి నీళ్లను తరలించుకుపోతే కరువు కాటుకు బలైపోయిన రైతుల కుటుంబాల కన్నీటి వ్యథ ఉన్నది. ఉద్యమ సమయంలో తెలంగాణ ప్రజల బాధలను చూసి చలించిపోయిన కేసీఆర్ ఉక్కు సంకల్పం ఉన్నది. రైతుల కష్టాలను దూరం చేయాలంటే గోదారమ్మను ఎదురెక్కించాల్సిందే అని కేసీఆర్ నాడే నిర్ణయించుకున్నారు. అందుకే ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత సాగునీటి రంగంపై ప్రత్యేకంగా దృష్టిసారించారు. గోదావరి నీటిని ఒడిసిపట్టి తెలంగాణను సస్యశ్యామలం చేయాలని సంకల్పించారు. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టును భుజాలకెత్తుకున్నారు. ఎన్ని సవాళ్లు ఎదురైనా తట్టుకొని నిలబడ్డారు. అకుంఠిత దీక్షతో, నిరంతర పర్యవేక్షణతో ప్రాజెక్టును అనుకున్నదానికంటే వేగంగా పూర్తిచేయించారు. కాళేశ్వరం వెనుక హరీశ్‌రావు కృషి ఎంతో ఉన్నది. కేసీఆర్ కార్యదీక్షలో మంత్రిగా ఆయన ఎప్పటికప్పుడు కాళేశ్వరం పురోగతిని సమీక్షించారు. కాళేశ్వరాన్ని కేసీఆర్ ఒక సాగు నీటి ప్రాజెక్టుగానే చూడలేదు. తెలంగాణ సమగ్రాభివృద్ధికి, రైతుల భవిష్యత్తుకు భరోసాగా నిలిచే గొప్ప యజ్ఞంలా భావించారు.

కేసీఆర్ అనుకున్నట్టే కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుతో తెలంగాణ వ్యవసాయరంగంలో విప్లవం వచ్చింది. నీళ్లు లేక దశాబ్దాలుగా బీడు భూములుగా ఉన్న ప్రాంతాలు పంట పొలాలతో కళకళలాడాయి. కాళేశ్వరం నీళ్లు పారే మార్గమంతా భూగర్భ జలాలు పెరిగాయి. చాలాచోట్ల ఉన్న తాగునీటి సమస్య పరిష్కారమైంది. మత్స్య పరిశ్రమ ఊపందుకున్నది. నీటి లభ్యత పెరిగి, మేత దొరికి పశుసంపద కూడా వృద్ధి చెందింది. పాడి, పంటలతో రైతుల ఆదాయం పెరిగింది. భూములకు విలువ వచ్చింది. పశుసంపద, మత్స్య సంపద పెరుగుదలతో ప్రజలు పోషకాహారం తీసుకోవడంతో జీవన ప్రమాణాలు మెరుగయ్యాయి. ఆరోగ్యం పెరిగింది. ఇలా కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు తెలంగాణపై ఎంతో ప్రభావం చూపించింది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ఒక నిర్మాణం మాత్రమే కాదు, తెలంగాణ ఆత్మగౌరవానికి, స్వావలంబనకు ప్రతీక. కేసీఆర్ నాయకత్వ పటిమకు, తెలంగాణ ప్రజల సంక్షేమం పట్ల ఆయనకున్న అంకితభావానికి తిరుగులేని నిదర్శనం.

తెలంగాణలో 2014లో 68 లక్షల టన్నుల ధాన్యం దిగుబడి వస్తే, 2023 కల్లా అది 2.70 కోట్ల టన్నులకు పెరిగింది. దీనికి కారణం కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టే కదా?అంతే కాదు, సాగు విస్తీర్ణం రెట్టింపు అయ్యింది. మత్స్య శాఖ గణాంకాల ప్రకారం.. 2016-17లో 1.93 లక్షల టన్నుల చేపల ఉత్పత్తి అయితే, 2021లో అది 3.49 లక్షల టన్నులకు పెరిగింది. అంటే నాలుగేండ్లలో చేపల ఉత్పత్తి దాదాపు రెట్టింపు అయ్యింది. కాళేశ్వరం నీటితో ఊర్లల్లో చెరువులను నింపడం, ఎండకాలం కూడా అవి నీళ్లతో కళకళలాడటం వల్లే ఈ స్థాయిలో మత్స్య సంపద పెరిగింది. కాళేశ్వరంతో పాటు ఇతర లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం తర్వాత తెలంగాణలో భూగర్భ జలాలు సగటున 5 మీటర్లు పెరిగినట్టు భూగర్భ జల శాఖనే ఒక నివేదికలో వెల్లడించింది.

‘కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ఇంజినీరింగ్ ప్రగతికి, భాగస్వామ్యానికి శాశ్వత చిహ్నం’ అని ప్రపంచంలోనే అత్యంత ప్రతిష్ఠాత్మకమైన ఇంజినీరింగ్ సంస్థ అమెరికన్ సొసైటీ ఆఫ్ సివిల్ ఇంజినీర్స్ కితాబిచ్చింది. ‘కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు డిజైన్ బాగుంది, ఇదొక అద్భుతమైన ఇంజినీరింగ్’ అని సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ ప్రశంసించింది. ‘కాళేశ్వరం అద్భుతమైన ప్రాజెక్టు’ అని బీజేపీ సీనియర్ నేత, కేంద్రమంత్రి గడ్కరీ మెచ్చుకున్నారు. కాళేశ్వరం నిర్మాణంపై డిస్కవరీ చానల్ ఏకంగా డాక్యుమెంటరీనే ప్రసారం చేసింది. కాళేశ్వరాన్ని రైతులకు ప్రయోజనం చేకూర్చే అద్భుతమైన ప్రాజెక్టుగా నాబార్డ్ కొనియాడింది. పలు రాష్ర్టాల సీఎంలు, రాజకీయ నేతలు కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టును సందర్శించి ఆశ్చర్యపోయారు. ఆఖరికి తెలంగాణకు బద్ధ వ్యతిరేకి అయిన చంద్రబాబు కూడా కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టును మెచ్చుకోకుండా ఉండలేకపోయారు.

ఇంతటి ఘనత సాధించిన కాళేశ్వరాన్ని చూసి కాంగ్రెస్‌కు కన్నుకుట్టింది. కాళేశ్వరం నీళ్లు వచ్చినన్ని రోజులు ప్రజలు కేసీఆర్‌ను గుండెల్లో పెట్టుకుంటారని, తెలంగాణలో తమకు రాజకీయ సమాధి తప్పదని భయపడ్డది. కాళేశ్వరంలో అవినీతి అంటూ ఎన్నికల సమయంలో అబద్ధపు ప్రచారాన్ని ప్రారంభించింది. మేడిగడ్డ బ్యారేజీలో పిల్లర్ కుంగిపోవడంతో తన విష ప్రచారాన్ని విస్తృతం చేసింది. నిజానికి ఆ పిల్లర్ కుంగిపోవడం సహజంగానే జరిగిందా.. లేక కుట్రనా అన్నది ఇప్పటికీ మిస్టరీనే. లక్కీ లాటరీలో అధికారంలోకి వచ్చిన రేవంత్ రైతుల కోసం ఏం చేశాడు? మేడిగడ్డకు మరమ్మతులు చేయవచ్చని నేషనల్ డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీనే చెప్పినా కనీసం పట్టించుకోలేదు. ఓ విచారణ కమిషన్ వేసి రైతుల జీవితాలను పణంగా పెట్టి టైంపాస్ చేస్తున్నాడు. రేవంత్‌కు ప్రజలపై ప్రేమ, తెలంగాణ పట్ల బాధ్యత ఉంటే మేడిగడ్డకు మరమ్మతులు చేసేవాడు. కానీ, చేయడు. ఎందుకంటే రిపేర్ చేస్తే ‘కాళేశ్వరం బాగానే ఉంది’ అని అధికారికంగా ప్రకటించాల్సివస్తుంది. అలా చేస్తే కాళేశ్వరంపై దుష్ప్రచారం ఉత్తదేనని తేలిపోతుంది. ప్రజల్లో తాను పలుచనైపోతాడు. అందుకే రైతులు నష్టపోయినా సరే.. చోద్యం చూస్తున్నాడు.

> తెలంగాణ రాజకీయాల్లో కేసీఆర్ ఓ మేరునగ ధీరుడు. ఆయన ఓ శిఖరం. ప్రజల గుండెల్లో ధైర్యం. రైతులకు బంధువు. ముసలోళ్లకు పెద్దకొడుకు. ఆడపిల్లలకు మేనమామ. తెలంగాణపై ఆయన ముద్ర చెరగనిది. తెలంగాణ ప్రజల్లో ఆయనపై ఉన్న అభిమానం రాజకీయాలకతీతమైనది. రాజకీయ ఆరోపణల ద్వారా ఆ అభిమానాన్ని పోగొట్టాలని రేవంత్ చేస్తున్న ప్రయత్నం కేవలం కుట్ర. కేసీఆర్‌కు కాళేశ్వరం కమిషన్ పేరిట నోటీసులు కూడా ఆ కుట్రలో భాగమే.

కాళేశ్వరం నిర్మాణంలో హనుమంతుడిగా కార్యదక్షతను చాటుకున్న హరీష్‌రావును మొన్న విచారణకు పిలిచారు. నేడు కేసీఆర్ విచారణకు వెళ్లనున్నారు. తద్వారా వారి వ్యక్తిత్వంపై దుష్ప్రచారం చేయాలని కాంగ్రెస్ భావిస్తోంది. కానీ, ‘సాక్షాత్తూ కేసీఆర్‌నే విచారణకు పిలిపించాం’ అని చెప్పుకోవడం తప్పితే కాంగ్రెస్ ఇందులో సాధించేదేమీ ఉండదన్న సంగతి తెలంగాణ ప్రజానీకానికి ఎప్పుడో అర్థమైంది. కుట్రలను తెలంగాణ ప్రజలు ఎన్నటికీ ఆమోదించరు. తెలంగాణ జీవన, ఆర్థిక గమనాన్నే మార్చేసిన కాళేశ్వరంపై అబద్ధాలు, కేసీఆర్‌పై నిందలు, విచారణ ఇదంతా ఆకాశం మీద ఉమ్మేయడం లాంటిదే. అరచేతిని అడ్డుపెట్టి సూర్యున్ని ఆపాలనుకోవడమే.. దీనివల్ల కేసీఆర్ ప్రతిష్ఠ తగ్గకపోగా రేవంత్ బూటకపు ప్రచారం పటాపంచలవుతుంది. తెలంగాణ తొలి ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ ప్రభ మరింత తేజోవంతమై ప్రకాశిస్తుంది. ఇందులో ఎవరికీ, ఏ మాత్రం సంశయం అక్కరలేదు.

(వ్యాసకర్త: డైరెక్టర్, టీ కేసీఆర్ సెంటర్)

ఆహ్వానం

2025, జూన్ 11వ తేదీ బుధవారం సాయంత్రం 5 గంటలకు హైదరాబాద్‌లోని రవీంద్రభారతి మినీ హాల్‌లో కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి కవితా సంపుటి ‘ఆ తర్వాత...’ పుస్తకావిష్కరణ సభ జరుగనున్నది. తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖా సౌజన్యంతో జరిగే ఈ సభకు అధ్యక్షులుగా డాక్టర్ ఎస్.రఘు, ముఖ్య అతిథిగా సింగిరెడ్డి నిరంజన్‌రెడ్డి హాజరుకానున్నారు. సుప్రసిద్ధ నటుడు, కవి తనికెళ్ల భరణి పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించనుండగా కె.ఎస్ రవికుమార్ తొలి కాపీని స్వీకరించనున్నారు. ఆత్మీయ అతిథులుగా డాక్టర్ సీతారాం, డాక్టర్ కోయి కోటేశ్వరరావు, వల్లపురెడ్డి మనోహర్‌రెడ్డి, తదితరులు హాజరుకానున్నారు. అందరికీ ఆహ్వానం.

నిర్వహణ: జయప్రకాశ్ నారాయణ ఇంజినీరింగ్ కళాశాల (అటానమస్), మహబూబ్‌నగర్, హైదరాబాద్.